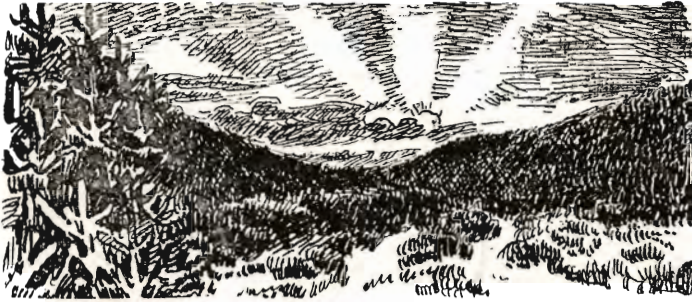

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 12

15. Decbr.

57. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1936

Bevar Sundheden, tag Danapin-Bade hjemme.

DANAPIN-Balsam eller Danapin-Salt i Badevandet er Sundhed for Legemet. — Netop nu, hvor Solen er saa sjælden en Gæst, trænger Legemet til al den Sundhed, et Danapin-Bad kan give det. Tag derfor Danapin-Bad hjemme. Det virker beroligende paa Nerverne, styrker Muskler og Led, faar Dem til at aande friere og lettere og i det hele taget føle Dem rigtig veloplagt og godt tilpas.

Der bruges kun lidt til hvert Bad.

Danapin-Balsam i Flasker fra	Kr. 3.00
Danapin-Salt i Flasker fra	Kr. 2.25
Danapin-Salt, 12 Breve i Æske	Kr. 3.00

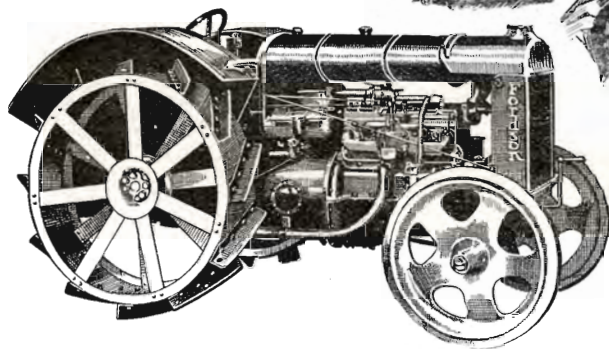
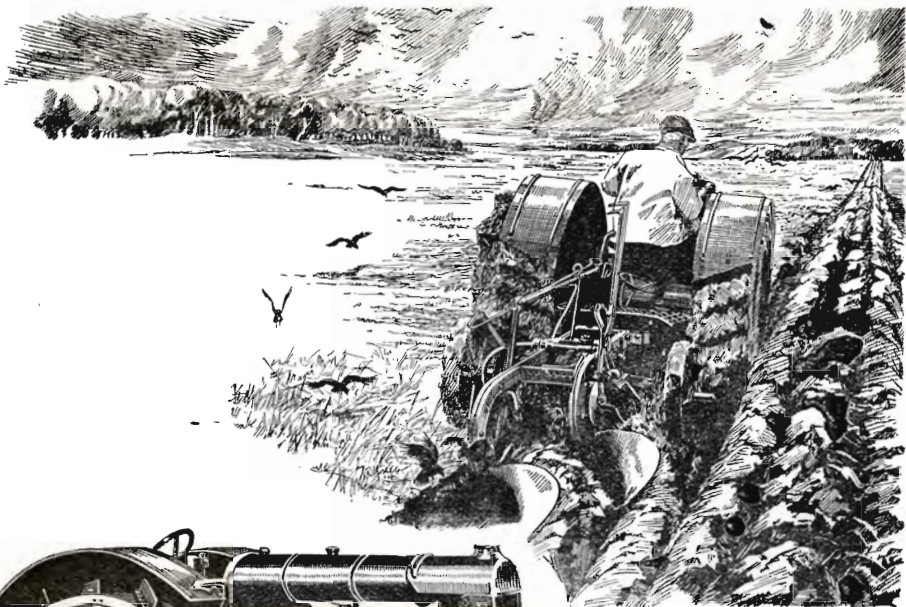
Faas overalt

Parfumerier, Schous og Tatols Udsalg,
Stormagasiner, Sygeplejeforretninger o. s. v.

Kun ægte med
Danapin-Navnet.

A/S DANAPIN - København.
Det danske Hedeselskabs Oliedestillation.

TIL DEN MODERNE LANDMAND

Ved De, at en ny, selvregulerende Fordson kun koster det halve af 3 gode Spand Hestes Pris, men udfører Arbejde for 4 Spand Heste, foruden at den gør Nytte som billig Drivkraft til Gaardens stationære Maskiner som Tærskværk, Kværn og lignende.

Vil De have en Fordson til Foraaret, bør De imidlertid bestille den nu, da Valutatildelingen er yderst knap, og Ekspektancelisten lang.

Fordson er et 100 % engelsk Produkt, og Købet støtter saaledes engeksk-dansk Samhandel.

Fordson

LANDBRUGSTRAKTOR

FORD MOTOR COMPAGNY, A/S — SYDHAVNEN — KØBENHAVN V.

HØJSLEV TEGLVÆRKER

leverer

PRIMA, RØDE DRAINRØR
i Størrelse fra 2 til 8 Tommer.

Indhent Tilbud.

Tlf. Højslev 3.

Aktieselskabet

Frederiksholms Tegl- og Kalkværker.

Hovedkontor: Vesterbrogade 12, København V. Tlf. Central 282

Mursten — Tagsten — Drainrør
Kalk m. m.

Røde

Drænrør

fra 2"—12" haves
altid paa Lager.
Forlang Tilbud.

„Sofienlund“ Teglværk.

Telefon 10 Ulstrup.

Drænrør.

Røde Drænrør fra 2"—8" altid paa Lager. Forlang Tilbud.

1/8 Aalborg Teglværker.

Vesterbro 58. Telf. 24 & 305.

Vore anerkendte

- RØDE DRÆNRØR -

føres altid paa Lager fra 2" til 8".

Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.

Telefon 187.

Ellidshøj Kridt- og Kalkværker

ved Chr. Sørensen.

Telefon 4. **Ellidshøj St.** Telefon 4.

Fabrikation af prima Gødningskalk (95 %), pulveriseret og upulveriseret, samt Foderkridtmel til billigste Dagspriser.

Foreninger indrømmes Rabat.

Nivaagaards Teglværk.

Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.

Drænrør i alle Dimensioner fra 2" til 15". — **Lerrør** med og uden Muffe fra 6" til 15".

— Forlang Tilbud. —

Herning Hede- & Discountbank.

10—12½. 2½—5.
Telefon 5, 273 og 720.

De forenede Kalkværker

Tlf. 25 **Thisted** Tlf. 25

Fabrikation af prima pulveriseret Gødningskalk (97 %) samt pulveriseret brændt Kalk „**Separator Pulverkalk**“ til saavel Gødnings- som Murbrug. — Billige Priser og fordelagtige Betingelser. Foreninger indrømmes Rabat.

Røde Drænrør

indtil 14" Diameter.

A/S **Hvorslev Teglværk**

pr. Ulstrup.

Telefon 67 Ulstrup.

Dansk Andels-Ægeksport

Kgl. Hofleverandør

er Producenternes egen Forretning og yder derfor disse det fulde Udbytte.

Hovedkontor:

Vester Voldgade 7 og 9,
København V.

C. LANGBALLE & SØN

AARHUS KALKVÆRK

BYGNINGSKALK
OG GØDNINGSKALK

J. C. HALVORSEN

Kroghsgades Cementstøberi
AARHUS
Kontor: Dannebrogsgade 20
Telf. 5019—5020

Impræg. Cementrør, anerk. af Autoriteterne som fuldstændig Erstatning for glass. Lerrør. Monierrør. Maskinstampede Rør. Brøndringe.
Dagens billigste Pris.
— — Forlang Tilbud. — —

KØB DERES FORBRUG AF

FEDT, PØLSER OG KONSERVES

FRA

RANDERS ANDELS SVINESLAGTERI

Stryg elektrisk

Holbæk.
Tlf. 1213
(4 Lin.)

HOTACO

København.
Maria Kirkeplads 2.
Tlf. Centr 6913
(2 Lin.)

Holbæk Tagpap- & Cementvarefabriker A/S.

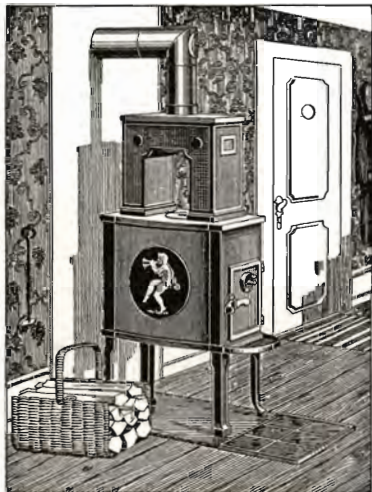
Patenterede Rensningsanlæg for Husspildevand:

H. T. C. Separatorer.

„TRIX“-Husrensingsanlæg.

Rensningsanlæg for industrielt Spildevand samt Fedtudskillere og Benzinudskillere.

„HESS“-BRÆNDEOVNEN

byder følgende Fordele:

Let Opstilling
Bekvem og hurtig Optænding
Nøjagtig Regulering
Stort Fyrrum til langt Brænde
Enkel Konstruktion
Bekvem Rensning
Stor Varmeevne

Leveres i 8 Størrelser
Faas hos vore Forhandlere

C. M. HESS' FABRIKKER $\frac{A}{S}$ -VEJLE

Hotel Herning.

Telf. 21—41.

Byens første Hotel.

Aktieselskabet

AARHUUS PRIVATBANK

— stiftet 1871 —

Aarhus:
Hovedkontor.

København:
Nygade 1.

Aktiekapitalen & Reserver **ca. 17 Mill. Kr.**
hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

Andels-Anstalten Tryg

tegner alle Arter af Livsforsikringer.

Hovedkontor: Rosenørnsallé 1 — København.

AALBORG TAFTEL AKVAVIT.

Hedeselskabets Tidsskrift.

Nr. 12.

— 15. December 1936. —

57. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten aarlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Selskabets Medlemmer anmodes om stadig at holde vedkommende Forretningsfører bekendt med deres Adresse.

Tidsskriftet udgaar 1 Gang om Maanedn og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annonce bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris efter Aftale og Tilbud.

Indhold: Plantagernes Indflydelse paa Nedbørsforholdene. — Litteratur: Et interessant Værk om Vindens Tryk, Læ m. m. - Den finske Træforædlingsindustri. - Danske Forstkandidater 1786—1936. - Fra og om Silkeborg. — Lyngheder, der forvandles til Græsmarker. — Læbælternes Betydning. — Fortegnelse over Hedeselskabets Repræsentanter og Bestyrelse. — Mindre Meddelelser.

PLANTAGERNES INDFLYDELSE PAA NEDBØRSFORHOLDENE.

Af A. Howard Grøn.

Fra Hr. Professor i Skovbrug A. Howard Grøn har vi i Anledning af de af Hr. Direktør Chr. Dalgas her i Tidsskriftet offentliggjorte Artikler om ovenstaaende Emne modtaget følgende:

Hr. Direktør *Chr. Dalgas* har i en Række Hefter af Hedeselskabets Tidsskrift for 1936 offentliggjort en Afhandling: *Undersøgelser af Plantagernes Indflydelse paa Nedbørsforholdene m. m. i Danmark*. Undersøgelserne er foretaget med Støtte af Carlsbergfondet.

Samme Afhandling er i Efteraaret 1936 udsendt som selvstændig Bog paa Levin & Munksgaards Forlag i smuk typografisk Udførelse med et stort Antal grafiske Fremstillinger i 3 Farver.

Direktør Dalgas' Afhandling er blevet mangfoldigt omtalt i Dagspressen, hvor der samtidig er blevet udtalt almindelig Anerkendelse af og Glæde over, at Plantagernes tidligere saa meget omtalte gavnlige Indflydelse paa Nedbørsforholdene ved Forfatterens seneste Undersøgelser er fuldgyldigt paavist.

Her overfor anser jeg det for min — i Betragtning af Hr. Direktør Dalgas' mangeaarige Virken for Hedeplantningens Fremme — ubehagelige Pligt til Retledning af den offentlige Mening at fremsætte en bestemt Indsigelse.

Undersøgelserne rummer ingen Bevisligheder med Hensyn til Hedeplantagernes Indflydelse paa Nedbørsforholdene i Jylland.

Direktør Dalgas resumerer selv Undersøgelsesresultatet saaledes (H. T. 1936, Side 229. Særtrykket Side 81):

„Som Resumé kan herefter anføres, at Nedbøren i April, Maj, Juni i Midtjylland, hvor der er tilstrækkeligt af Plantager og levende Hegn, er steget siden 1870 fra 100 til ca. 150 à 160 mm, hvilket i Forbindelse med de øvrige Forhold, der vil være at tage i Betragtning, har bevirket en Stigning i Nedbørens Indflydelse paa Frugtbarheden fra tg eller g÷ til mg÷ eller mg. Antallet af Regndage i April, Maj, Juni er steget fra 20—30 til ca. 35 Dage.

I Vestjylland og paa Vestkysten er der kun fra 1874 til 1933 en Stigning paa Nedbøren i April, Maj, Juni fra ca. 100 til 120—140 mm og paa Østkysten kun en mindre Stigning af indtil 20 mm.

Endvidere, at der paa de undersøgte Stationer paa Sjælland, hvor Skovforholdene ikke er blevet forandrede siden 1870, ikke er fundet nogen Stigning for Nedbøren hverken for hele Aaret eller for April, Maj, Juni, idet Nedbørskurven for disse Maaneder ret konstant udviser en Nedbør af ca. 125 mm.“

Direktør Dalgas naar til Paavisning af Nedbørsforøgelsen for Jylland gennem en grafisk Udjævning paa fri Haand af Meteorologisk Instituts Nedbørsmaalinger fra 1876 til 1933 for en Række forskellige Stationer i Forbindelse med en stærkt individuelt præget Karaktergivning. Tilforladeligheden af denne Fremgangsmaade er i sig selv omdisputabel. En stringent matematisk Udjævning af Iagttagelsesmaterialet vilde muligvis paa visse Omraader have ført til et væsentligt ændret Kurveforløb. Dette er imidlertid af underordnet Betydning i Forhold til den fundamentale Fejl ved Iagttagelsesmaterialets Behandling.

For at bevise, at det ikke drejer sig om klimatiske Ændringer, som er almene for hele Danmark, men om en speciel Virkning af de jyske Hedeplantager, foretager Forfatteren en Sammenligning med Nedbørsforholdene i København og i St. Hareskov. Han paaviser, at der her fra 1863 til 1924 ikke er sket nogen væsentlig Ændring i Nedbørsforholdene, og slutter deraf, at den for Jyllands Vedkommende konstaterede Ændring alene maa tilskrives Opkomsten af Hedeplantagerne.

Forfatteren tillader sig herved at sammenstille Nedbørsmaalingerne fra forskellige Aaremaal; for Jylland 1876 til 1933 og for Sjælland 1863 til 1924. Da netop Aarene 1863 til 1875 bragte en almen Nedgang for Nedbørsmængden i Danmark, fører dette til den for Undersøgelsen fundamentale Fejlkonklusion, at Nedbørsforholdene paa Sjælland ikke er ændrede. Tager man

Nedbør 1. April—30. Juni.

Aar	København	Hareskov		Herning		
	mm	mm	> Kbhvn. mm	mm	> Kbhvn. mm	> Hareskov mm
1874	71	63	÷ 8	110	+ 39	+ 47
1875	102	105	+ 3	104	+ 2	÷ 1
1876	123	115	÷ 8	104	÷ 19	÷ 11
1877	102	71	÷ 31	124	+ 22	+ 53
1878	136	121	÷ 15	115	÷ 21	÷ 6
1879	145	97	÷ 48	175	+ 30	+ 78
1880	85	100	+ 15	114	+ 29	+ 14
1881	70	50	÷ 20	78	+ 8	+ 28
1882	139	152	+ 13	248	+ 109	+ 96
1883	76	81	+ 5	42	÷ 34	÷ 39
1884	76	93	+ 17	71	÷ 5	÷ 22
1885	144	114	÷ 30	118	÷ 26	+ 4
1886	107	97	÷ 10	98	÷ 9	+ 1
1887	134	104	÷ 30	88	÷ 46	÷ 16
1888	117	107	÷ 10	168	+ 51	+ 61
1889	102	109	+ 7	90	÷ 12	÷ 19
1890	115	98	÷ 17	158	+ 43	+ 60
1891	163	110	÷ 53	140	÷ 23	+ 30
1892	162	172	+ 10	238	+ 76	+ 66
1893	56	48	÷ 8	64	+ 8	+ 16
1894	142	158	+ 16	124	÷ 18	÷ 34
1895	102	112	+ 10	157	+ 55	+ 45
1896	114	98	÷ 16	87	÷ 27	÷ 11
1897	132	113	÷ 19	138	+ 6	+ 25
1898	248	283	+ 35	189	÷ 59	÷ 94
1899	92	81	÷ 11	97	+ 5	+ 16
1900	90	84	÷ 6	112	+ 22	+ 28
1901	250	232	÷ 18	241	÷ 9	+ 9
1902	140	157	+ 17	117	÷ 23	÷ 40
1903	144	148	+ 4	152	+ 8	+ 4
1904	161	152	÷ 9	156	÷ 5	+ 4
1905	125	161	+ 36	141	+ 16	÷ 20
1906	103	104	+ 1	146	+ 43	+ 42
1907	168	169	+ 1	186	+ 18	+ 17
1908	188	200	+ 12	132	÷ 56	÷ 68
1909	135	152	+ 17	174	+ 39	+ 22
1910	155	165	+ 10	161	+ 6	÷ 4
1911	163	153	÷ 10	164	+ 1	+ 11
1912	115	132	+ 17	131	+ 16	÷ 1
1913	61	78	+ 17	92	+ 31	+ 14
1914	105	119	+ 14	85	÷ 20	÷ 34
1915	84	93	+ 9	75	÷ 9	÷ 8
1916	161	155	÷ 6	192	+ 31	+ 37
1917	70	69	÷ 1	103	+ 33	+ 34
1918	93	118	+ 25	106	+ 13	÷ 12
1919	100	125	+ 25	118	+ 18	÷ 7
1920	240	207	÷ 33	175	÷ 65	÷ 32
1921	104	98	÷ 6	53	÷ 51	÷ 45
1922	106	105	÷ 1	149	+ 43	+ 44
1923	109	128	+ 19	146	+ 37	+ 18
1924	117	131	+ 14	155	+ 38	+ 24

for Sjælland samme Tidsrum som anvendt for Jylland — 1876 til 1933 — kommer man til en Bevægelse i Nedbørsforholdene analog med den for Jylland paaviste. At det forholder sig saaledes, kan groft konstateres ved en umiddelbar Iagttagelse af Punktplaceringen paa de af Direktør Dalgas givne grafiske Tavler.

Forholdet er saa iøjnefaldende, at en Gennemgang af Detaillen af Nedbørsoversigterne for de forskellige Lokalteter turde være overflødig. Til Illustrering af Kendsgerningerne skal blot et enkelt Taleksempel anføres.

Foranstaaende Tabel viser Nedbørsforholdene i Foraarsmaanederne $\frac{1}{4}$ til $\frac{30}{6}$ for København, Hareskov og Herning gennem Aarene fra 1874 til 1924. Tallene er for Herning taget efter den af Direktør Dalgas meddelte Tabel, for København og Hareskov efter Meteorologisk Instituts Tabelværk: *Danmarks Klima*.

Sammenlignes umiddelbart Nedbørstallene for Herning med Nedbørstallene for København, faas i Gennemsnit for de paa-gældende Maaneder af det første, det midterste og det sidste Tiaar.:

	1874—1883	1894—1903	1915—1924
	mm	mm	mm
Herning	+16,5	÷4,0	+8,8
÷ København			

Ved en forhastet Slutning vil man herudfra kunne komme til det Resultat, at Plantagerne i Jylland har virket *formindskende* paa Foraarsnedbøren.

En kritisk Betragtning af Tallene viser imidlertid, at der i Aarene 1882 og 1920 maa have gjort sig ekstraordinære Omstændigheder gældende. Udskydes disse to Aar, og tages til Erstatning Aarene 1884 og 1914 med, faas:

	1874—1884	1894—1903	1914—1924
	(ekscl. 1882)		(ekscl. 1920)
	mm	mm	mm
Herning	+5,1	÷4,0	+13,3
÷ København			

Dette synes at bekræfte, at Plantagerne i Jylland har virket *forøgende* paa Foraarsnedbøren.

Tages imidlertid ikke København, men Store Hareskov som Sammenligningsgrundlag, hvilket er lige saa rimeligt, om ikke rimeligere, faas følgende Resultater:

	1874—1883	1894—1903	1915—1924
	mm	mm	mm
Herning	+25,9	÷5,2	+4,3
÷ Hareskov			

	1874—1884 (ekskl. 1882)	1894—1903	1914—1924 (ekskl. 1920)
	mm	mm	mm
Herning	+14,1	÷5,2	+4,1
÷ Hareskov			

I begge Tilfælde fristes man til at drage den Konklusion, at Plantagerne har virket *nedsættende* paa Foraarsnedbøren.

Drager man endelig en Sammenligning mellem Hareskov og København, hvor man, hvis Skovtilstanden er af nogen Betydning, skulde vente uforandrede Forhold, faas følgende Resultater:

	1874—1883	1894—1903	1915—1924
	mm	mm	mm
Hareskov	÷9,4	+1,2	+4,5
÷ København			

	1874—1884 (ekskl. 1882)	1894—1903	1914—1924 (ekskl. 1920)
	mm	mm	mm
Hareskov	÷9,0	+1,2	+9,2
÷ København			

I begge Tilfælde er der en Forøgelse af Foraarsnedbøren over Hareskov. Den rigtige Konklusion heraf saavel som af de foregaaende Sammenligninger maa være, at *Tallene ikke tillader at drage nogen som helst blot antydningssvis sikker Slutning vedrørende Skovenes Indflydelse paa Nedbørsforholdene i Danmark.*

Direktør Dalgas' seneste Undersøgelser har da ikke bragt os ud over den beklagelige Kendsgerning, at vi om disse Forhold intet sikkert ved, saaledes som det fremgaar af den af mig i Hedeselskabets Tidsskrift 1933, Side 101 f. f., givne Redegørelse for Skovvegetationens Indflydelse paa Nedbørsforholdene.

Svar til Hr. Professor Howard Grøn.

I foranstaaende Indlæg kritiserer Hr. Professor Howard Grøn min Afhandling om ovennævnte Tema. I den Anledning skal jeg foreløbig anføre: Professoren bruger ret stærke Udtryk og taler om en fundamental Fejlkonklusion, fordi jeg for en Del Stationer i Jylland har behandlet Nedbørsforholdene fra 1876—1933, men for to Stationer paa Sjælland fra 1863—1924.

Som jeg i Afhandlingen har anført, er de røde*) Prikker, der angiver Nedbørsforholdene, tegnede efter Nedbørsoptegnelser af det meteorologiske Institut, væsentligt fra 1874—1933.

*) I Hedeselskabets Tidsskrift sorte Prikker.

Dette gælder saaledes Herning med flere Stationer, for hvilke vi har udskrevet samtlige Nedbørstal fra Instituttets originale Optegnelser, idet jeg fra først af kun tog Sigte paa Forholdene i Jylland.

For København og Store Hareskov tog vi senere Tallene af Meteorologisk Instituts Tabelværk — Danmarks Klima —, hvilke Tal kun gaar til 1924.

Jeg har dog Grund til at antage, at de resterende Tal for disse 2 Stationer til 1933 ikke i væsentlig Grad vil forandre Fremstillingen.

Enhver kan paa de røde (sorte) Prikker se Bevægelsen det enkelte Sted og deraf se, at Nedbøren i Midtjylland — som anført — har været stigende samtidig med Plantagernes Opvækst og samtidig med, at Frugtbarheden i høj Grad er steget.

Prikkerne for Nedbøren er Fakta, som ikke kan benægtes.

Den 7. December 1936.

Chr. Dalgas.

LITTERATUR.

Et interessant Værk om Vindens Tryk, Læ m. m.

Wind-Pressure on Buildings (Ingeniørvidenskabelige Skrifter A. Nr. 42) ved I. O. V. Irminger og Chr. Nøkkentved, i Kommission hos G. E. C. Gad.

Dette Tidsskrifts Augustnummer bragte et Foredrag af Dr. techn., Overingeniør *Irminger* om „Læbæltternes Betydning grundet paa aerodynamiske Forsøg“, i hvilket der fortaltes om nogle indledende Undersøgelser over Vindens Forhold efter at den havde passeret Skærme af forskellig Art. Disse Undersøgelser maatte givetvis være af den allerstørste Betydning for alle, der er interesserede i Læplantning, hvorfor det maa hilses med stor Glæde, at Forsøgene ikke blot er blevet fortsat, men at der ogsaa nu er fremkommet en Redegørelse for Resultaterne. Overingeniør *Irminger* har nemlig sammen med Dr. techn., Professor *Nøkkentved* ved Polyteknisk Lærestanstalt paa Engelsk udgivet Bogen „Wind-Pressure on Buildings,“ som er en Beretning om en lang Række Undersøgelser over Vindstrømningernes Forløb, naar de møder Huse, Skærme og andre Genstande, og om Maalinger, ved hvilke Vindens Tryk paa Bygningers forskellige Dele er oplyst. Som Titlen angiver, er Undersøgelserne især koncentreret om Bygnin-

ger, hvilket maaske ikke paa Forhaand lyder saa fængslende, som hvis f. Eks. selve Læplantningernes Virkning havde været Hovedemnet; men ikke mindre end to af Bogens 10 Kapitler er helliget forskellige Typer af Skærme og disses beskyttende Virkning. Da man altsaa her staar overfor en videnskabelig Undersøgelse af Forhold, der har den allerstørste Betydning for os, vil vi forsøge at give en kort Fremstilling af nogle af de Resultater Bogen bringer.

For at undersøge de Trykforhold, som fremkommer naar

Pressure curves for an infinitely long plane placed on the ground.

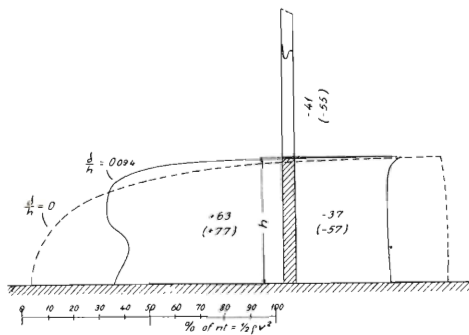

Fig. 1.

Vinden træffer en paa Jorden staaende Skærm, anbragtes Skærme af forskellig Type i en saakaldt „Vindtunnel“, gennem hvilken en Luftstrøm blæstes imod dem. Resultaterne blev forskellige, eftersom Skærmene var af ubegrænset eller af begrænset Længde. Naturligvis kan man ikke gøre Forsøg med en Skærm af ubegrænset Længde, men man kan ved at flankere den i Vindretningen anbragte Skærm med to lodrette, i Vindretningen liggende Planer frembringe Forhold, der giver samme Udslag, som man vilde faa, dersom Skærmen havde haft ubegrænset Længde, idet man nemlig udelukker de Luftstrømninger, der fremkommer ved at en Del af Hovedstrømmen ved Skærmens Ender slipper uden om denne. Ligeledes gav det Anledning til forskellige Resultater, hvis en Skærm, i Stedet for at staa paa et fuldstændigt glat Underlag, anbragtes paa en ru Flade, idet denne udøver en bremsende Virkning paa den nederste Del af Luftstrømmen, som kommer i Berøring med den; Forudsætningen for Forsøgenes praktiske Betydning er her naturligvis, at Underlagene baade foran og bagved Skærmen har en saadan Udstrækning, at man kan gaa ud fra, at de kommer til at virke paa lignende Maade som den

naturlige Jordoverflade. Ogsaa for Berigtigelsen af dette Forhold var der ved Forsøgene draget Omsorg. Nogle af de fundne Trykkurver gengives her.

Fig. 1*) viser Resultaterne for en ubrudt Skærm af „ubegrænset“ Længde; den fuldt optrukne Kurve gælder for en Skærm

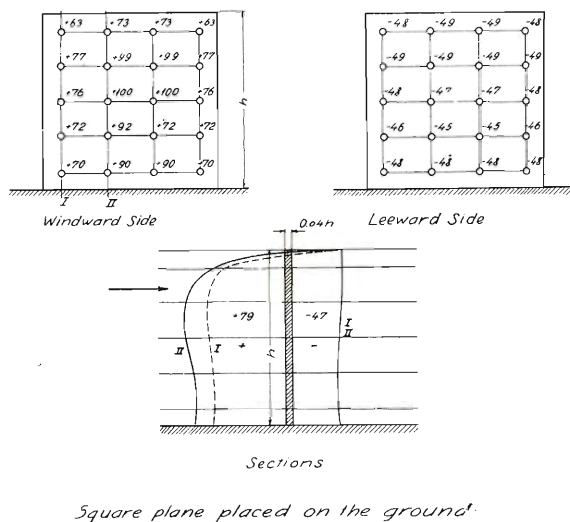

Fig. 2.

anbragt paa ru Underlag, medens den punkterede Kurve svarer til en Skærm staaende paa et fuldstændig glat Underlag, ligesom Tallene gældende for denne sidste er opført i Parantes.

Det vil af Kurverne ses, at saavel Trykket paa Vindsiden som „Sugningen“ i Skærmens Læside er størst, naar Skærmen staar paa et glat Underlag — her som i det følgende forstaas overalt ved Trykket det aerodynamiske Tryk. Hvilke af de to Underlag, det glatte eller det ru, som bedst svarer til de naturlige Forhold, er man ikke klar over. Fig. 2 viser Trykkurverne for en kvadratisk Skærm anbragt paa ru Underlag. Man ser, at Trykket paa Skærmens Vindside er større end for Skærmen af ubegrænset Længde.

Endnu større Interesse har Forsøgene, der er udførte med gennemhullede Skærme, idet disse jo maa antages at komme vore levende Hegn langt nærmere i Struktur og Virkemaade. Som et Udtryk for Forholdet mellem disse Skærmes effektive Overflade og deres Totalareal bruges Forholdet $\varnothing = \frac{F_{eff}}{F_1}$; med andre

*) De anvendte Clicheer er velvilligst overladt os af Forfatterne, hvorfor Teksten er Engelsk.

Ord er Ø den Overflade som Skærmen har, efter at den er blevet gennemhullet, divideret med den oprindelige Overflade.

De endelige Resultater af en Forsøgsserie er opført nedenfor, alle 3 gældende en gennemhullet, „ubegrænset“ lang Skærm :

Nr.	Ø.	Vindside	Læside	Total
1	1,0	+63	÷37	100
2	0,8242	+65	÷67	132
3	0,687	+65	÷87	152

For Fuldstændigheds Skyld bemærkes, at Skærm Nr. 2 og 3 stod paa et noget mere ru Underlag end Nr. 1, hvilket Forhold det formentlig vil føre for vidt at komme nærmere ind paa i dette Referat. Skemaets Tal kan imidlertid sammenlignes med Tallene i Fig. 1 og 2, hvor man, svarende til Tallene i Skemaets højre Side under „Total“, faar henholdsvis $63+37=100$, ($77+57=134$) og $79+47=126$, altsaa Summen af Pres og Sugning, hvilket er et Udtryk for den totale Trykmodstand.

I det foregaaende er det Trykforholdene paa Skærmens Vind- og Læsider, der er behandlet, medens det, der har den egentlige Interesse, er Skærmens Lævirkning paa bagvedværende Genstande saasom Huse og Afgrøder.

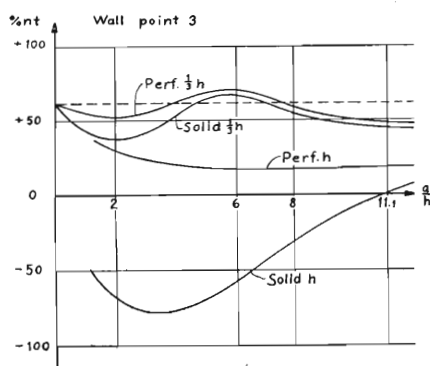

Fig. 3.

Desværre finder vi i Bogen ikke noget om Afgrødernes Forhold, medens den til Gengæld bringer en lang Række Redegørelser for Lævirkningerne paa Bygninger efter tætte og gennembrudte Skærme af forskellig Højde og anbragt i forskellig Afstand fra den Bygning, de skal beskytte. Vi bringer som Fig. 3 en af Bogens grafiske Fremstillinger, som indeholder Kurver for 4 forskellige Skærme. 1) En tæt Skærm af Husets Højde, 2) en gennemhullet

Skærm af Husets Højde, 3) en tæt Skærm af $\frac{1}{3}$ Husets Højde, 4) en gennemhullet Skærm af $\frac{1}{3}$ Husets Højde. Tallene langs Linien længst til venstre (Ordinatakse) angiver Vindtrykket maalt paa et bestemt Punkt af den i Vindsiden liggende Husvæg, medens Tallene langs den vandrette med Pilespids forsynede Linie (Abcisseaksen) angiver, hvor stor Afstanden mellem Huset og Hegnet ved de forskellige Maalinger har været, idet Husets Højde er benyttet som Længdeenhed. Forskellen mellem Kurverne for de tætte og de gennemhullede Skærme er iøjnefaldende og er i Bogen udtrykt paa følgende Maade:

„Bag den gennemhullede Skærm er der mindre Lævirking end bag den tætte Skærm; men Lævirkingen holder sig meget konstant efter som man kommer ud paa længere Afstand fra Skærmen, — mindst i Afstande 8 Gange Skærmens Højde. Vindhastigheden bag den gennemhullede Skærm er omtrent det halve af den oprindelige Vindhastighed. Naturligvis er den beskyttende Indflydelse umiddelbart bag en Skærm størst, naar denne er tæt, men „Læet“ bag en tæt Skærm forsvinder hurtigt med større Afstand og efterfølges længere ude af et uroligt Omraade præget af Hvirvelvinde.)*

Hensigten med Læplantning er at reducere Vindens ødelæggende Indflydelse for et saa stort Areal som muligt. Dette opnaas i langt højere Grad ved Anvendelse af gennemhullet Skærm end ved at anvende en tæt Skærm, thi denne sidstes „Læ“ er højst uregelmæssigt; medens der saaledes er næsten absolut Læ umiddelbart bag Skærmen, maa Vilkaarene i en Afstand af 5—6 Gange dens Højde siges at være ringere end, hvor der ingen Skærm findes. I Modsætning hertil vil Virkningen af den gennemhullede Skærm uden Tvivl strække sig uformindsket til en Afstand af 10—15 Gange dens Højde. I Praksis betyder dette, at et Læbælte af Buske eller Træer — eller et Gærde bestaaende af Tremmer — vil give den bedste Beskyttelse, meget bedre end den, et Plankeværk kan yde; at sætte et saadant op for at skaffe Læ vilde faktisk være det uheldigste, man kunde finde paa. Det foran anførte stemmer godt med Erfaringer fra Praksis, idet en Plantning regnes at beskytte de bagved værende Afgrøder i en Afstand af mindst 10 Gange Hegnets Højde.“

Der vil heraf fremgaa det betydningsfulde, at man sandsynligvis kan gennemføre Lævirkningsforsøg og -Undersøgelser med Tremmehegn, i Stedet for at afvente Opvækst af levende Hegn.

*) Fremhævet ved Red.

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS-
FORENINGER OG HEDESELSKABET

Johannes Rain & Søn

SKOVFRØKONTORET

København-Valby

HAVERNES PLANTESKOLE

OSCAR BANG

Nykøbing Mors.

Ill. Katalog franco.

Frugtrær & Buske,
Prydtrær & Roser,
Læ-, Hæk- & Kantplanter,
Stauder og Stenplanter.

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896

Telf. 131 Skive

Frøavl

Frøhandel

P. KRUSES
PLANTESKOLE

- MUNDELSTRUP -

Telefon Tilst Nr. 7

Frøavlscetret Hunsballe

Holstebro

Telefon 533

Frøavl

og Frøhandel

Skovplanter

Haveplanter

Forlang Prislister eller Tilbud

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)

— Grundlagt 1887 —

KOLDING

Telefon 43

Brostrøms
Planteskole, Viborg
v. C. Nielsen
Haardføre, jydsk
Planter for Have,
Mark og Skov
Telefon 42.

Trifoliums Frø
giver stor Høst.

SIN

Livsforsikring

Livrenteforsikring

Ulykkesforsikring

Ansvarsforsikring

Hospitalsforsikring

Grundejerforsikring

Automobilforsikring

Invalideforsikring

tegner man i

NORDISK

Livsforsikrings-A/S af 1897

■ Ulykkesforsikrings-A/S af 1898

St. Kongensgade 128

Hovedkontorer:

— Grønningen 17, København K.

Telefon 2860

Indhent Tilbud!

**Traktorpløjning
og Knivharvning.**

af Hede, Mose og Eng udføres
efter Aftale til enhver Tid bil-
ligt og godt. Reference: Hede-
selskabet og Hedebruget.

Vilhelm Jørgensen,
Randrup pr. Viborg.

**Hammerum Herreds
Spare- og Laanekasse,**

Herning

Telf. 10 og 314

Østergade 6

Kontortid

10—12½ og 2½—5

Tractorpløjning og Kultivering af Hede.

Tractorjordfræsning af Enge og Moser.

8 Tractor — kommer overalt — Henv. til

Tractor-Entreprisen.

Torben Møhl.

Høyrups Allé 5, Hellerup.

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

A/s Varde Staalværk, Varde.

1. Kl. Staalstøbegods til Tip-
vognshjul, Bremsklodser og
andet Entreprenørmateriel. —

Ildbestandigt „Vardan“. — Manganstaal.

Tegn

Abonnement paa HJEMMET — og glæd hele Familien!

Ugebladet Hjemmet byder Læserne paa virkelig godt, underholdende Stof. Forfattere som Johs. V. Jensen, Hans Kirk, Leck Fischer, Inger Bentzon og andre, suppleret af Udlandets bedste Skribenter, skriver til Stadighed Noveller til Bladet.

De rigt illustrerede Spidsartikler er alle forfattet af Specialister paa deres Felt, og Romanerne er de mest fængslende, der findes. „Hjemmet“s Læsere bliver ogsaa holdt à jour med Begivenhederne ude i Verden, med de skiftende Moder og med de sidste nye Films.

For Børnene findes foruden en særlig Børnefortælling flere morsomme, farvede Serier, og med hvert Nummer af Bladet følger et smukt, 6-farvet Billede paa Kunstpapir til at klistre ind i „Hjemmet“s Pragt-Album: „Vor Tids Vidundere“. — Dette Album udleveres — tillige med de hidtil udkomne Billeder — gratis til alle Ny-Abonnenter paa „Hjemmet“.

Et Abonnement paa „Hjemmet“ kan tegnes gennem enhver Forhandler af Bladet eller gennem Postvæsenet.

AKTIESELSK. C. OLESEN KØBENHAVN

MANUFAKTUR EN GROS OG FABRIKATION
DANSK PLYS og MØBELSTOF-FABRIK I KASTRUP.

Aktieselskabet

Vejle Bolte-
& Møtrikfabrik.

Grundlagt 1899.

Telefoner 2120.

Telegr.-Adr.:
Boltefabriken.

Alle Slags Bolte Skruer,
og Skinnespiger.

Leverandør til
De danske Statsbaner.

Hedeselskabets Tidsskrift

1936

(57. Aargang)

Udgivet af
Det danske Hedeselskab

Redigeret af
Afdelingsleder N. Basse og
Direktør, Skovrider C. E. Flensborg

Viborg

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg

1936

INDHOLD.

A. Administration.	Side
I Anledning af Aarsskiftet. Ved Chr. Lüttichau og C. E. Flensborg . . .	1
Gaver til Hedeselskabet	5, 95
Kongens Nytaarshilsen	21
Hedeselskabets Forretningsførere	39, 96, 197, 235
Uddeling af Legater til Hededyrkere	82
Hedeselskabets Repræsentantskabsmøde	95, 137
Fortegnelse over Hedeselskabets Repræsentanter og Bestyrelse	281
B. Plantning og Skovvæsen.	
Gamle Graapopler i Vesthimmerland. Ved Johs. Th. Bavngaard	13
Nye Plantagearealer	19, 67
Statsskovene 1934—35. Ved Fr. Piper	30
To ældre sønderjydske Plantager. Ved P. Andersen og Aage Jacobsen.	32
Det danske Træ i Landets Husholdning. Ved Otto Juel Jørgensen	44
Undersøgelser af Plantagernes Indflydelse paa Nedbørsforholdene m. m. i Danmark. Ved Chr. Dalgas	69, 96, 182, 215 og 251
Plantningssagens Pionerer i det sydlige Jylland. Ved And. Lervad	93
De samvirkende Plantningsforeningers Aarsmøde	189
Læbælternes Betydning grundet paa aerodynamiske Forsøg. Ved J. Irminger	193
Kan Skovbrugets Tab ved Stormskader formindskes? Oversættelse fra Svensk efter Foredrag af E. Hedemann-Gade	203 og 239
De afsides liggende Plantager. Ved O.	237
Plantagernes Indflydelse paa Nedbørsforholdene. Ved A. Howard Grøn.	265
Plantagernes Indflydelse paa Nedbørsforholdene. Svar til Hr. Professor Howard Grøn. Ved Chr. Dalgas	269
Læbælternes Betydning. Ved R. P. Randløv	280
C. Grundforbedring, Mose- og Engkultur.	
Grundforbedringsloven fornyet	12
Grundforbedringsloven	30
Mergelarbejdet 1935. Ved J. P. Olesen	39
Nye Regler for Statens Tilskud til Transport af Mergel og Kalk til Jord- forbedring	42
Landstingsmand Jørgen Berthelsens Legat. Ved Niels Basse	83
Sølvvarefabrikant O. Poulsen og Hustrus Legat. Ved Niels Basse	90
Inddigning, kunstig Afvanding og Dræning af Engene ved Skive Jern- banestation. Ved Frode Ebert	197
De danske Mergelselskabers Aarsmøde	208

D. Litteratur.	Side
Et Standardværk om Danmarks Landbrug. Ved has.....	5
Otto Bisgaard: Fra Silkeborgs Nybyggertid. Ved has.	112
C. H. Bornebusch: Skovnaturen. Ved has.	113
E. Hedemann-Gade: Skøtselen av en Herrgårdsskog.....	196
N. C. Nielsen: Hvad Ukrudsplanterne fortæller om Jordens Kalktrang. Ved Fridlev Thøgersen.....	213
Et interessant Værk om Vindens Tryk, Læ m. m. Ved K. Oldenburg..	270
Den finske Træforædlingsindustri	277
Danske Forstkandidater 1786 — 1936	277
Fra og om Silkeborg.....	278

E. **Dødsfald.**

Lærer og Kordegn Kr. Holm. Ved P. Madsen Pedersen	7
Lærer Skovgaard-Jessen. Ved B. Steenstrup	106
Kaptajn J. P. Sielle. Ved P. J. Madsen.....	107
Jens Holdgaard.....	235

F. **Forskelligt.**

Nye danske Bygningsmaterialer.....	9
Mindre Meddelelser:	
Hedeselskabets Rejselegat	20
Berigtigelse ang. Artiklen om Brændets Pris- og Varmeforhold ...	20
Henvisning til Annonce fra Hedeselskabets Laboratorium.....	20
Ordensdekoration	38, 234
De samv. Plantningsforeningers Aarsmøde.....	38
Svensk Propaganda for Brændefyring.....	38
Læplantning som Grundforbedringsarbejde	38
Den nordiske Skovkongres 1937.....	38
Hedeselskabets 70 Aars Fødselsdag	67
Direktør Flensborgs Islandsrejse.....	67, 116
Hedeselskabets Films-Apparat	67
„Tidsskrift for Faareavl“	67
Oversigt over det finske Skovbrug	67
Dana Plante-Pudder og Blæsere	67
Hedeselskabets industrielle Opgaver	68
Træets Tørhedsgrad	68
Træproduktionen i Sverrig.....	68
Ingeniør Kristian Thomsens Rejselegat	116, 283
Centralvarmeanlæg til Brændefyring	116
Spritfabrikkernes Forsøgs-Beretning.....	116
Besøg fra Det hollandske Hedeselskab	196
Hedeselskabets Medlemmer fra Ulfborg og Omegn paa Udflugt... ..	196
Rettelse	196
Amerikanske Forstmænds Besøg	196
Prins Otto af Habsburgs Besøg.....	214
Berlingske Tidendes Hedetur... ..	214
Brændefyring ved Opvarmning af Fabrikslokaler.....	214
Transport af Mergel og Kalk	263
Det kgl. Landhusholdningsselskabs Aarsberetning	263

	Side
40 Aars Jubilæum	283
Moseindustrien	284
Lommebog for Landmænd	284
Plantningsmand hædres	284
Et Jubilæum	284
En Kontrolstation for Grundstammer	284
De danske Brændeovnes Fremgang og Udvikling. Ved Aksel Thyssen .	22
En ny Brændeovn, „Kaptajnen“. Ved G. A. Graae	63
Hesselvig Enggaard	65
Nogle Erfaringer om Brændeovne. Ved S. S. Rasmussen	65
Dalgasstenen i Brande. Ved Lærer T. Bundgaard Lassen	74
Svenske Brændefyringskedler	80
Enrico Dalgas. Ved M. Andersen	108
Centralvarmefondet	112
Midtjydsk Udstilling i Grindsted. Ved has	113, 117 og 180
Svenska Mosskulturföreningen fejrer Jubilæum	179
Ungskuet 1936	191
Dansk Plantageforsikringsforenings Aarsmøde 1936	230
„Jydsk Landvinding“	237
Konsortium køber Hedeejendom	238
Lyngheder, der forvandles til Græsmarker. Ved O.	278

FORFATTERFORTEGNELSE.

Andersen, M : Enrico Dalgas	108
Andersen, P. og Aage Jacobsen: To ældre sønderjydske Plantager	32
Bavngaard, Johs. Th.: Gamle Graapopler i Vesthimmerland	13
Basse, Niels: Uddeling af Legater til Hededyrkere	82
Dalgas, Chr.: Undersøgelser af Plantagernes Indflydelse paa Nedbørsforholdene m. m. i Danmark	69, 96, 182, 215 og 251
„ Plantagernes Indflydelse paa Nedbørsforholdene. Svar til Hr. Professor Howard Grøn	269
Ebert, Frode: Inddigning, kunstig Afvanding og Dræning af Engene ved Skive Jernbanestation	197
Flensborg, C. E. og Chr. Lüttichau: I Anledning af Aarsskiftet	1
Graae, G. A.: En ny Brændeovn, „Kaptajnen“	63
Grøn, A. Howard: Plantagernes Indflydelse paa Nedbørsforholdene	265
has=Har. Skodshøj: Litteratur: Et Standardværk om Danmarks Landbrug	5
„ Svenske Brændefyringskedler	80
„ Litteratur: Otto Bisgaard: Fra Silkeborgs Nybyggertid	112
„ „ : C. H. Bornebusch: Skovnaturen	113
„ Midtjydsk Udstilling i Grindsted	113, 117 og 180
„ Svenska Mosskulturföreningen fejrer Jubilæum	179
„ De samvirkende Plantningsforeningers Aarsmøde	189
„ Ungskuet i Skive 1936	191
„ Jens Holdgaard	236

	Side
Hedemann-Gade, E.: Kan Skovbrugets Tab ved Stormskader formindskes?	203
Irminger, J.: Læbælternes Betydning grundet paa aerodynamiske Forsøg	193
Jacobsen, Aage og P. Andersen: To ældre sønderjydske Plantager....	32
Jørgensen, Otto Juel: Det danske Træ i Landets Husholdning	44
Lassen, T. Bundgaard: Dalgasstenen i Brande	74
Lervad, And.: Plantningssagens Pionerer i det sydlige Jylland	93
Lüttichau, Chr. og C. E. Flensborg: I Anledning af Aarsskiftet	1
" " : Kongens Nytaarshilsen	21
Madsen, P. J.: Kaptajn I. P. Sielle	107
O.: De afsides liggende Plantager	237
„ Lyngheder, der forvandles til Græsmarker	278
Oldenburg, K.: Litteratur: Et interessant Værk om Vindens Tryk, Læ m. m.	270
Olesen, J. P.: Mergelarbejdet 1935	39
Pedersen, P. Madsen: Lærer og Kordegn Kr. Holm	7
Piper, Fr.: Statsskovene 1934—35	30
Randløv, R. P.: Læbælternes Betydning.....	280
Rasmussen, S. S.: Nogle Erfaringer om Brændeovne	65
Steenstrup, B.: Lærer Skovgaard-Jessen	106
Thyssen, Aksel: De danske Brændeovnes Fremgang og Udvikling.....	22
Thøgersen, Fridlev: Litteratur: N. C. Nielsen: Hvad Ukrudsplanterne fortæller om Jordens Kalktrang	213

FIGURFORTEGNELSE.

Lærer og Kordegn Kr. Holm	7
Fabriksbygningen i Trolldhede	10
Fabrikkens Tørrelade, Trolldhede	11
Tørreladen med Lager af Troldekt-Plader	12
Gamle Graapopler ved Overlade	13
Graapopler ved „Aarupgaard“	15
Største Poppel i Gruppen ved „Aarupgaard“	17
Graapoppel i Hersom Præstegaardshave	17
Badeovnsunderdel til Brændefyring	22
Skematisk Brændeovnsarrangement beregnet til Brændefyring	23
Kyllingemoderen „Bekkasinen“	24
Brændeovn fra A/S H. Rasmussen & Co., Odense	24
Ny Pladejernsbrændeovn fra A/S Junckers Savværk, Køge	25
Kerteminde Jernstøberis Brændeovn Nr. 950 E	25
Brændefyringskedel fra A/S Reck's Opvarmnings Comp.	26
De foren. Jernstøberiers Kedel Type DVI	27
Brændekurv	28
Plantagen „Møllebjergene“: Blandet Bevoksning af Løv- og Naaletræer	33
" " 50aarige Egetræer	34
" " Skovfyr, ca. 50 Aar gamle	34
„Kalbyskov“, Skovdige bevokset med Eg	35
„ Rødgran, ca. 25 Aar gamle	36
„ Duns Mose som Hvedemark i 1935	37
Tabel og Diagram over Vandindhold i 0/0 i Brænde	53

Skematisk Fremstilling af Tekn. Instituts Kedelprøvestand.....	55
„Vølund“s Brændekedel (Staalpladekedel).....	57
Reck's	57
De foren. Jernstøberiers Brændekedel (Støbejernskedel).....	59
Støbejernskedel for Brænde fra P. Herbårg, Ringe.....	59
Brændeovnen „Kaptajnen“ og Tværsnit af samme.....	64
Det nye Stuehus og de nye Udbygninger paa Hesselvig Enggaard....	65
Dalgasstenen i Brande.....	75
Svenske Brændefyringskedler.....	80, 81 og 82
Ældre Bjergfyrhegn ved Houborg, Paa Billedet bl. a. E. M. Dalgas...	99
Kort over Høstens Nedbør (Septbr.—Novbr.) 1861—78.....	103
Kort over Sommerens Nedbør (Juni—Aug.) 1861—78.....	103
Lærer Skovgaard-Jessen.....	106
Luftfotografi af Grindsted By.....	114
Jernbanegade i Grindsted 1936.....	117
Jernbanegade i Grindsted for 25 Aar siden.....	118
Skematisk Fremstilling af Hedens Omfang i 1866, 1881, 1896 og 1929	119
Grafisk Fremstilling af Lævirkningsundersøgelser i Græsafgrøder i Jyl- land 1913—14.....	120
Den store Indsande i Frederikshaab Plantage ved Randbøl.....	121
Grafisk Fremstilling af Frugtudbytte i kg pr. ha i forskellig Afstand fra Læhegn.....	124
Jernbane- og Landevejsnettets Udvikling omkring Grindsted.....	125
Udsigt over Sdr. Omme—Vorbassefladen. (Luftfotografi).....	127
Grafisk Fremstilling af Vedmasseudbytte pr. ha.....	128
„ „ af Høafgrøde pr. ha paa uvandet og vandet Areal	129
Kulsvindning i A/S Sdr. Omme Plantage.....	130
Plantørbolig.....	131
Grafisk Fremstilling af Jordbæruddytte ved Vestlæ i kg pr. ar (100 m ²)	132
Sitkagran og Rødgran i Høllund Søgaard Plantage.....	133
Skematisk Sammenligning mellem Læhegnenes Længde i Thisted, Hjør- ring, Ringkøbing, Viborg, Ribe og Vejle vester Amt.....	134
Plantagernes Beliggenhed Syd for Grindsted.....	135
Birk, formet af Vestenvinden.....	140
Dræningssystemet i Skovengen ved Frijsendal.....	144
Hundborg Mose. Gravemaskinen ved Uddybning af Aarup Aa.....	150
„ „ Styrtet under Udførelse og taget i Brug.....	153
Den 7 m dybe Drænledning ved Astrup Sø under Udførelse.....	158
Fra Vandstandssænkningen ved Solbjerg Sø: Aaløbet er reguleret ved Aldrup Mølle.....	161
„ „ „ „ „ Vejforlægning og Brobyg- ning ved Blegind.....	161
„ „ „ „ „ Aalejet nærmest Søen ud- dybes.....	164
Fra Repræsentantskabets Besøg paa Slauggaard.....	173
Fra Hedeselskabets Udstilling i Grindsted.....	180, 181 og 182
Fra De samvirkende Plantningsforeningers Udflugt til Dybbøl Skanser.	190
Fra Hedeselskabets Udstilling paa Ungskuet i Skive.....	192
Skive Enge: Længdesnit af elektrisk, automatisk Pumpeanlæg.....	198
„ „ Pumpehuset set fra Indløbssiden.....	199
„ „ Pumpehuset set indvendig.....	200

	Side
Skive Enge: Plan over Dræningen.....	201
" " Dræningsarbejdet under Udførelse.....	202
" " Viborg Landevej inden Vejens Udvidelse og Forhøjelse ..	203
Karakter- og Nedbørskurver for Herning.....	216, 217, 218 og 219
Brandhærget Areal i Dejbjerg Plantage, oprillet til Undergrundspløjning	231
Sitkagran plantet 1935 efter Reolpløjning i Dejbjerg Plantage.....	232
Birk plantet i Dejbjerg Plantage 1935 efter Reolpløjning.....	233
Jens Holdgaard.....	236
Fra Stormfældningen i Blekinge 8.—9. Juli 1931.....	240
Resultat af Decemberstormen 1931.....	242
Mellemaldrende Skov væltet ved Decemberstormen 1931.....	243
Skematisk Fremstilling af Stormens Bane.....	245
Støtterøddernes Udvikling i Skov med ensidig Vindretning.....	247
Fra Decemberstormen i 1931.....	248
Plantningsareal gennemhugget Aaret før Decemberstormen 1931.....	250
Hede Vest for Høllund Søgaard.....	254
Haandtegning af Høllund Søgaard 1879.....	255
Høllund Søgaards Køkkenhave 1936.....	256
40 Aar gammelt Hvidgranhegn paa Høllund Søgaard.....	257
44aarig Sitkabestand paa Høllund Søgaard.....	258
54aarig Rødgranbestand paa Høllund Søgaard.....	259
En Hedevej gennem 33aarig Bjergfyrplantning.....	261
41aarig Bjergfyrbestand paa Høllund Søgaard, underplantet med Gran og Lærk og melleplantet med Frugttræer.....	262
Grafisk Fremstilling af Resultaterne for en ubrudt Skærm af „ubegræn- set“ Længde.....	271
" " af Trykkurverne for en kvadratisk Skærm anbragt paa ru Underlag.....	272
" " af Kurver for 4 forskellige Skærme.....	273
Fig. 4 viser, hvorledes der udvikles forskellige Hvirvler ved Husets Mod- stand mod Strømmen.....	275
Tidligere Lynghede ved Kallestrup.....	279

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Aktieselskabet

De danske Sukkerfabrikker

København

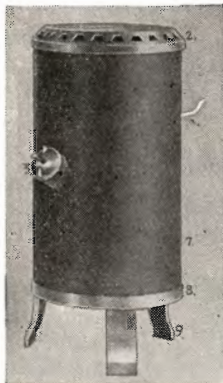
REMINGTON

Bedste og mest benyttede
Skrivemaskine.
Eneforhandler for Danmark:

L. KRISTENSEN

75, Raadhuspladsen,
København V.

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSKE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4, AARHUS TELEFON NR. 1300

Brændeovnen

„KAPTAJNEN“

er billig i Anskaffelse,
billig i Brug,
opvarmer 50—100 m³

ALB. SØRENSEN
SÆBY

AALBORG DISKONTOBANK

Filialer i:
Dronninglund - Hadsund
Hobro - Løgstør - Skørping

RESERVER: 2.000.000 KR.
AKTIEKAPITAL: 2.000.000 KR.

A/S
Orient

det helt rigtige — — —

Hurtigsavbladet

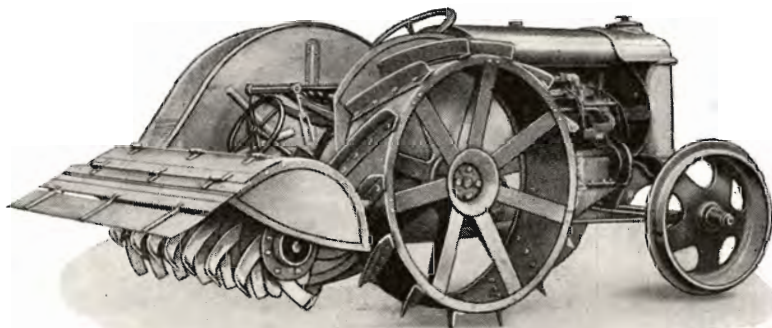

Hurtigskærende og arbejdsbesparende, hvad enten det anvendes til Afkortning eller til Skæring af Brænde paa Savbukken. Arbejder lige godt i grønt som i tørt Ved. Leveres skarpfilet, lige færdig til Brug.

Deres Isenkrammer har det.

Holbæk-Fræseren.

Den danske Jordfræser.

D P 110. Traktorfræser.

Holbæk-Fræseren leveres i 3 Størrelser: Traktorfræseren for større Planteskoler til Kultivering af Moser eller ved Landbrug, hvor man ønsker en intensiv Behandling af Jorden. Desuden 2 Størrelser D P 60 og D P 45 for Gartnerier. De to sidste Typer kan afmonteres til Gartnertraktorer og anvendes til Træk af en 20 cm Plov eller en 5-Tands Kultivator.

A/s Chr. Andersens Maskinfabrik.

Tlf.: 52 og 752.

Holbæk.

Tlgr.-Adr.: Acam.

Musene

gnaver og ødelægger. Læg hellere Ratin ud straks, det udrydder Hus- og Markmus fuldstændigt i Løbet af ganske faa Dage.

Faas i 100 gr Flasker à 2 Kr. hos vore Forhandlere hele Landet over.

RATIN^S Salgskontor
København.

Assurance-Compagniet

BALTICA A/S

København K.

Bredgade 42.

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000 Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt i en Serie 38,000 Gevinster + en Præmie. — Tils. Kr. 1 Million 823,460. — Trækkes samtidig med Klasselotteriet.

Lodsedler faas hos alle Kollektørerne samt i Hoved-Kollektionen, Frederiksberggade 2, København K.

Spare- og Laanekassen for
Nykøbing Mors og Omegn.

Kontortid 10—12 og 2—4^{1/2}.
Telefon 20.

Dansk
Eternit

Fabrik A/S
AALBORG
Tlf. 48 00

Cement-Asbest

Skifer-, Bølge- & Beklædningsplader.

Forespørg hos Deres
Bygningsmaterialforhandler.

Idet vi nu forlader selve Læplantningerne, vil vi gaa over til at betragte Vindens Forhold, naar den møder et Hus, der ikke er beskyttet af noget som helst Læ. Til Belysning heraf foretoges i 1931 nogle Forsøg med en Husmodel, som, nedsænket i Vand, og med den ene Gavl nedadvendt, medens den anden ragede 5 mm over Vandfladen, blev trukket gennem en Kanal. For at

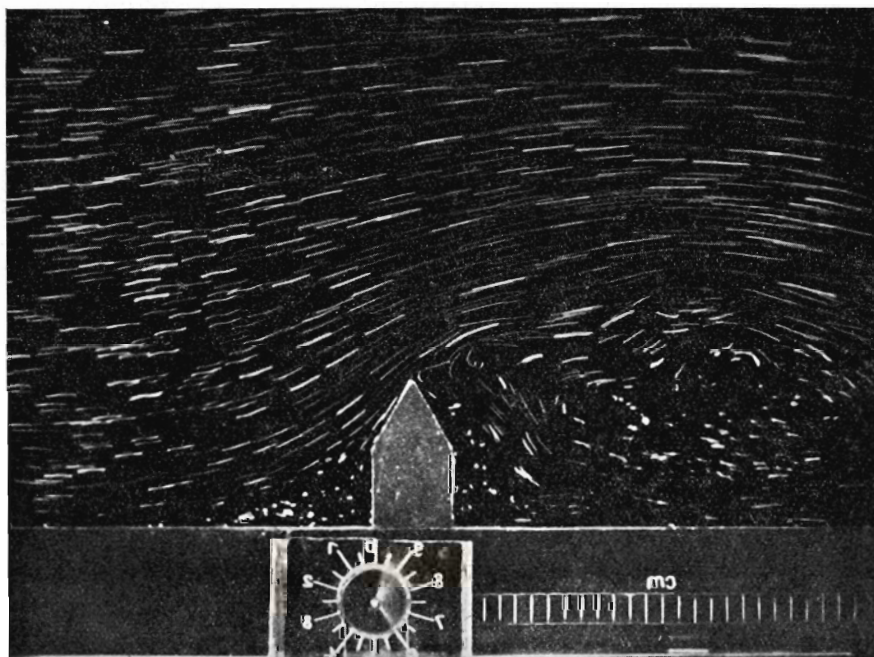

Fig. 4.

muliggøre Fotografering af de fremkomne Strømninger var der strøet Aluminiumspulver paa Vandoverfladen. „Falske“ Strømninger blev udelukket af en horisontal Plade, der var fastgjort paa den nedsænkede Gavl. Jordoverfladen repræsenteres ved en anden lang vertikal Plade fastgjort til Modellens (Husets) Grundflade.

En Række Fotografier, hvoraf et her gengives, Fig.4, viser, hvorledes der udvikles forskellige Hvirvler ved Husets Modstand mod Strømmen, nogle af dem mindre, andre, bl. a. dem, der fremkommer ved, at Strømmen passerer Tagryggen, større. Det her gengivne Billede viser den Situation, som bliver permanent ved en konstant Hastighed, nemlig et forholdsvis roligt Felt foran Huset, en kraftig Hvirvel et Stykke bag Huset, medens der umiddelbart op til dettes Læside dannes et Felt, hvor Strøm-

men ligesom ved Forsiden er forholdsvis svag. Henover disse Hvirvler bevæger Hovedstrømmen sig saa i en blødt afrundet Kurve, som ikke har sit Toppunkt over Tagryggen, men et Stykke bag Huset, nemlig over den store Hvirvels Midte. Hvis nu Stormstyrken imidlertid ikke er konstant, men som i Naturen varierende, vil den store Strømhvirvel bag Huset ved hver Svækkelse af Hovedstrømmen give Anledning til, at kraftige Strømme med Retning modsat Hovedstrømmens, farer op langs Husets Bagside. Feltet umiddelbart bag Tagryggen bliver saaledes det uroligste. En afgørende Indflydelse paa Udstrækningen af de forholdsvis rolige Omraader, som ligger foran og bag Huset, øver Tagkonstruktionens Stejlhed. Disse Omraader er ved Huse med forholdsvis fladt Tag mindre end ved Bygninger med høje, stejle Tage, beroende paa, at Hovedstrømmen, naar den passerer det fladere Tag, ved Sugning tvinges til at følge dette over til det bageste Tagskæg, medens et stejlt Tag tvinger den i Vejret fra Tagryggen. Naar Hovedstrømmen, saaledes som i det første Tilfælde, tvinges til at følge Taget i dettes hele Udstrækning, virker den selv ved Sugning formidskende paa de umiddelbart foran og bag Huset liggende forholdsvis rolige Felter. Meget flade Tage, hvis Flader afviger mindre end 8° fra det horisontale Plan, formaar ikke at fastholde Strømmen, men giver Anledning til Strømhvirvler over hele Tagfladen, og de føromtalte forholdsvis rolige Felter formidskes heller ikke her ved Hovedstrømmens Sugning.

Disse Undersøgelser bekræfter den for Vesteregns Landbygninger gammelkendte Erfaring, at lave Vægge og lave brede Tagskraaninger var de vindudsatte Egenes rigtigste Bygningskonstruktion.

De Undersøgelser i „Windpressure on buildings“, som falder helt ind under Bogens Titel, kan naturligvis kun vurderes fuldt ud af Fagmænd; derimod vil enhver Plantningsmand forstaa Betydningen af de Undersøgelser, der omhandler Skærmens Forhold, og vi maa med Glæde hilse, at dette Omraade nu er blevet grundigt videnskabeligt belyst. Ved Redegørelsen for den gennembrudte Skærms Fortrin fremfor den tætte, er vi hjulpet et stort Skridt fremad, og vore Muligheder for i Fremtiden at arbejde effektivt for Plantningssagen er forøget ved, at vi nu ser med fuld Klarhed, hvad vi før maatte nøjes med at formode eller mene. Hedeselskabet føler sig i Taknemmelighedsgæld til Bogens Forfattere Professor Nøkkentved og Dr. techn. Irminger. For Dr. techn. Irminger betegner denne betydelige Indsats kun et nyt Led i et langt Livs Bestræbelser for at støtte Det danske Hedeselskab.

K. Oldenburg.

Den finske Træforædlingsindustri.

Om det større Privatskovbrug i Finland faar man virkeligt klare og alsidige Oplysninger ved at læse den af Forstmästare *Jarl Lindfors* skrevne: „*Uppgifter om Skoghushållningen på Träforädlingsindustri i Finland Lägenheter Aar 1935*“.

Afhandlingen omfatter det Skovareal, som ejes af de store Træforædlingsfirmaer: ialt 1897449 ha.

Interessant er det at se, hvorledes de forskellige Aarshugster varierer, saaledes at der i 1930—31 naaedes et Højdepunkt, medens derimod 1932—33 kendetegnes ved meget lille Skovning; siden da har der været en langsommere Stigning i det hvert Aar skovede Antal Kubikmeter, som stedse er mindre end den aarlige Tilvækst.

Plantningen spiller i Finland meget lille Rolle, idet der paa alle de næsten 2 Millioner ha i 1935 anvendtes 4640700 Planter, som anbragtes paa tilsammen 2009 ha, medens 4929 ha samme Aar blev tilkultiveret ved Frøsaaning, hvilken sidste Kulturmetode, da det drejer sig om Naaetræfrø, jo forekommer os ret fremmed.

Meget større Vægt lægger man i Finland paa Vandafledningen, hvorved man ikke blot tilsigter at forøge Tilvæksten, men ogsaa at skabe Mulighed for Selvforyngelse. — Den samlede Længde af i 1935 paa de samme Arealer nygravede Grøfter og oprensede Bække er 2058957 m; om man tænker sig denne Længde fordelt paa den Arealprocent, som i Finland anses for at kunne betale for Vandafledningen med forøget Tilvækst, bliver det 6 m til hver ha, og da man regner at hver saadan ha gennemsnitligt behøver 170 m Grøft for at bringes helt i Orden, vil man med 1935's Tempo kunne naa Maalet i Løbet af 30 Aar.

Her staar man altsaa overfor en Kraftpræstation.

Danske Forstkandidater 1786—1936.

(Danske Forstkandidaters Forlag, 244 S.)

„Danske Forstkandidater 1786—1936“ Bd. 1, 1861—1936 er i Anledning af den højere Skovbrugsundervisnings 150 Aars Jubilæum udgivet af Danske Forstkandidaters Forening ved Forstkandidat Gandil.

Bogen imødekommer en udtalt Trang indenfor forstlige Kredse, idet den er en fuldstændig Fortegnelse over danske Forstkandidater, med en kort Redegørelse for deres Løbebane og Præstationer; i de allerfleste Tilfælde findes ogsaa Fotografier af de omtalte.

Man kunde have ønsket, at Fagets førende Personligheder og deres Indsats var blevet gjort til Genstand for en udførligere Omtale, Bogens Interesse for ikke Fagfolk vilde da have været større.

Forfatteren har imidlertid i det store og hele afholdt sig fra at vurdere eller fremhæve.

Værket vil kunne interessere de ældre blandt Hedeselskabets Venner, fordi de der vil finde mange Navne paa Forstmænd, der direkte eller indirekte har haft Forbindelse med Plantningsagen.

Fra og om Silkeborg.

(En Dagbog af A. L. Drewsen fra 1850). Særtryk af Silkeborg Avis.

I smukt Udstyr har Silkeborg Avis udsendt et Særtryk af en Serie Avisartikler, hvori Michael Drewsens Farbroder Justitiarius Adolf Ludvig Drewsens Dagbog fra et Besøg i Silkeborg i Tiden 25. Juni til 25. Juli 1850 har været offentliggjort.

Original-Dagbogen ejes af Overretssagfører *Otto Bisgaard*, Silkeborg, der da ogsaa har forsynet den lille Bog med en Række Noter, der er af betydelig Værdi. Dagbogens Offentliggørelse maa hilses med Interesse og Taknemmelighed, idet den giver et usædvanligt livfuldt Billede af denne midtjydske Skov- og Hedeegn, ligesom der afsløres og meddeles Iagttagelser vedrørende Mennesker og Levevilkaar, som man ellers ikke hører meget om fra denne Periode.

For Folklorister og Topografer og andre særligt Interesserede er Bogen et Fund.

LYNGHEDER, DER FORVANDLES TIL GRÆSMARKER.

Omstaaende Billede viser en Græsgang ved Kallestrup Hovedgaard i Himmerland fremkommet paa en ikke helt almindelig Maade. For fem Aar siden var Arealet Lyngheide, men blev da indhegnet, hvorefter Kreaturer blev sluppet ind paa det. Naturligvis maa Kreaturerne samtidigt med deres Færden paa Hedearealet have haft Adgang til virkelige Græsningsarealer. I Løbet af fem Aar er Arealet forvandlet fra Hede til Græsgang, ikke frodig, men af Værdi. I Forgrunden af Billedet ses en langstrakt Forhøjning, et gammelt Skel imellem Fortidsagre, som vidner om, at det ikke er første Gang Arealet benyttes af Mennesker.

Forholdet, at en Græsgang fremkommer ved Kreaturerne Færden er velkendt fra Sverrig, hvor Køerne oftest Sommeren igennem færdes „paa Skogen“, d. v. s. faar deres Føde paa de aabne Arealer paa det Skovomraade, der sædvanligt hører til en svensk Bondegaard.

Fra min egen Tid i Sverrig mindes jeg, hvorledes netop Lyngen havde stor Tiltrækning for Køerne, naar de om Vinteren dreves ud til Vanding

Tidligere Lynghede ved Kallestrup.

eller for at faa Motion (det sker hyppigere i Sverrig end her). De faldt da altid i Staver, naar de kom til lyngklædt Skovbund, idet de ivrigt aad af Lyngen. Ogsaa om Sommeren kan man se Køer søge fra Kløvergræsgange op til lyngklædte Bakker, naar Lejlighed dertil gives.

En Svensker har sagt mig, at Køernes Appetit paa Lyng var særlig stor, naar de fik for lidt Benmel; mine Køer havde om Vinteren altid, selv naar de fik rigeligt Benmel, Appetit paa Lyngen, derimod syntes Appetiten at øges med Kraftfodertilskudet.

Ovenstaaende Bemærkninger er kun et Strejflys over to Spørgsmaal: Græsningens Betydning for et Lyngareal og dettes Betydning for Kreaturerne.

O.

LÆBÆLTERNES BETYDNING.

I Anledning af Overingeniør, Dr. techn. Irmingers Forespørgsel i Augusthæftet har vi modtaget følgende:

Først nu er jeg bleven gjort opmærksom paa en Forespørgsel i Augustnummeret af „Hedeselskabets Tidsskrift“ angaaende Læbæltternes Betydning for Afgrøderne, og jeg skal da gerne meddele de skønsmæssige Erfaringer, jeg mener at have gjort i den omhandlede Retning.

Paa min Fødegaard i Taaning ved Skanderborg var nogle særlig udsatte Stykker Sandjord, der næsten hvert Aar efter Tilsaaningen føg for Vinden. Kærnerne laa efter en saadan Fygning blottede, hvis de ikke helt var blæst bort, og Græsfrøet blev i mange Tilfælde blæst helt ned i en ved Marken liggende Eng. Afgrøderne blev under disse Forhold minimale.

Saa plantede jeg langs Vestsiden et Læbælte, bestaaende af tre Rækker Naaetræer, og efter at disse nu er groet til — de er nu antagelig 15—20 Fod høje — er ikke alene Fygningen hørt op, men Afgrøderne paa de lette Jorder er i betydelig Grad forøgede. Særlig Afgrøderne af Roer, Gulerødder, Kartoffler og Græs er overordentlig gode, og bliver Sommeren ikke alt for tør, er Rug- og Havreafgrøderne ogsaa gode.

En anden Iagttagelse fra Taaning Sogn: En Mand plantede et Læbælte tværs over en Sandmarkslod i Retning Syd—Nord, altsaa til Skærm mod Vestenvinden. Efter at Læbæltet — Bjergfyr og Hvidgran — var blevet stort og tæt, gik jeg ud paa Marken for at se, om jeg kunde skønne over Lævirkningen. Marken Øst for Læbæltet var da Udlægs- eller første Aars Græsmark. Langs Læbæltet var der, saa langt Trærødderne naaede ud, en Strimmel Jord, hvor Græsset var tyndt og sparsomt, antagelig i 2—3 Fods Bredde. Derpaa stod Græsset frodigt saa langt ud paa Marken, som Plantningens Lævirkning naaede, men det var ret iøjnefaldende, at Græsvæksten tog af i Frodighed der, hvor Lævirkningen hørte op, og det var endogsaa saa tydeligt, at man næsten kunde trække en Snor efter Skellinien.

Sædding ved Esbjerg, 27. November 1936.

R. P. Randløv.

FORTEGNELSE OVER HEDESELSKABETS REPRÆSENTANTER OG BESTYRELSE.

Repræsentanter.

Aabenraa Amt:

Gaardejer H. Mathiesen, Nybøl pr. Hjordkær. (1932)*.

Aalborg Amt:

Amtsraadsmedlem N. C. Nielsen, Villa Bakkely pr. Langholt. (1932).
Godsejer C. C. Branth, Sødringholm pr. Havndal. (1935).

Aarhus Amt:

Statsskovrider K. Kierkgaard, Palsgaard pr. Hampen. (1932).
Fhv. Statsskovfoged M. Andersen, Dbm., F. M., Hampen. (1932).
Godsejer A. Pontoppidan, R., Constantinsborg pr. Ormslev. (1935).

Haderslev Amt:

Gaardejer Jens Hørlück, R., Skodborg. (1932).

Hjørring Amt:

Folketingsmand, Gdr. J. S. Vanggaard, R., Dbm., p. p., Vandsted-
lund pr. Hjørring. (1932).
Husmand J. Libak Hansen, Agdrup pr. Taars. (1932).
Proprietær Aage Holm, Eskjær pr. Tolne. (1935).

Randers Amt:

Hofjægermester A. Mourier-Petersen, R., Rugaard pr. Hyllested,
Formand. (1932).
Proprietær C. Suhr Kirketerp, Alstrupgaard pr. Hadsten. (1935).
Hofjægermester Chr. Juel, Meilgaard pr. Tranehuse. (1935).

Ribe Amt:

Landbrugskandidat N. Iversen, Vejrup. (1932).
Direktør O. Vang Lauridsen, Vejen. (1935).
Proprietær H. M. Frydendahl, Hundsbæk pr. Vejen. (1935).

Ringkøbing Amt:

Amtsraadsmedlem N. Sjørvad, R., Langelund pr. Hammerum. (1932).
Amtmand A. Karberg, R., Dbm., Ringkøbing. (1935).
Borgmester, Redaktør Vilh. Nielsen, Ringkøbing. (1935).

Sønderborg Amt:

Husmand Chr. Becker, Asserballe. (1935).

*) Aar for sidste Valg.

Thisted Amt:

Proprietær Laurits Sørensen, Vestervig. (1932).
Sparekassedirektør Fredr. Bang, R. og Dbm., Nykøbing M. (1935).

Tønder Amt:

Rentier Chr. Ludvigsen, Tofthund. (1935).

Vejle Amt:

Hofjægermester F. Neergaard, R., Tirsbæk pr. Vejle. (1932).
Proprietær A. Holm, Villa „Nordly“, Bredballe Strand pr. Vejle.
(1935).
Greve, Hofjægermester K. Brockenhuus-Schack, Barritskov pr.
Barrit. (1935).

Viborg Amt:

Godsejer K. Kiildsen, R., Lynderupgaard pr. Skals, Næstformand.
(1932).
Hofjægermester Chr. Lüttichau, R., Tjele pr. Ørum (Sønderlyng).
(1935).
Folketingsmand, Gaardejer Laust Nørskov, R., Nørskovgaard pr.
Møldrup. (1935).

Sjællands Stift:

Overingeniør, Dr. techn. J. Irminger, R. og Dbm., Hellerup. (1932).
Professor, Dr. phil. A. Mentz, R., København. (1932).
Overretssagfører Axel Hulegaard, R., København. (1935).

Fyens eller Lolland-Falsters Stift:

Forstander Johs. Petersen-Dalum, Dalum Landbrugsskole pr.
Hjallese. (1932).

Valgte af Repræsentantskabet:

Fhv. Folketingsmand, Redaktør Niels Andreasen, Rungsted. (1933).
Direktør Chr. Dalgas, R., Dbm., F. M., Høllund Søgaard pr. Vor-
basse. (1933).
Godsejer, Dr. med. K. Hasselbalch, Borupgaard pr. Snekkersten.
(1935).
Kammerherre N. Juel, Kmd., Dbm., Krabbesholm pr. Kirkehyl-
linge. (1935).
Folketingsmand, Lærer P. Kammersgaard, Hasselager. (1935).
Gaardejer A. Levring, R., Væth pr. Langaa. (1934).
Grosserer Cornelius Petersen, R., Dbm., p. p., København. (1935).
Amtmand, Kmhr., Hofjægerm., Lensgreve O. D. Schack, Kmd. og
Dbm., p. p., Schackenborg pr. Møgeltønder. (1935).
Landstingsmand, Proprietær Martin Sørensen, „Peterslund“ pr.
Øster Assels. (1934).
Provst E. K. Thyssen, R. og Dbm., Ribe. (1933).

Bestyrelsen:

Fhv. Folketingsmand, Redaktør Niels Andreasen, Rungsted.

Valgt af Repræsentantskabet 1935.

Godsejer C. C. Branth, Sødringholm pr. Havndal.

Valgt af Repræsentantskabet. (1933. Supplv. 1934).

Landstingsmand J. K. Johansen, Løgstrup.

Valgt af Landbrugsministeriet 1935.

Gaardejer K. Røhr Lauritzen, Demstrupgaard pr. Sjørslev.

Valgt af De samv. danske Landboforeninger 1933.

Hofjægermester Chr. Lüttichau, R., Tjele pr. Ørum (Sønderlyng),
Formand.

Valgt af Repræsentantskabet 1934.

Folketingsmand, Redaktør A. C. Mortensen, Viborg.

Valgt af Landbrugsministeriet 1932.

Hofjægermester A. Mourier-Petersen, R., Rugaard pr. Hyllested.

Næstformand. Formand for Repræsentantskabet.

Parcellist P. Nielsen, Vejager pr. Tvis.

Valgt af De samv. danske Husmandsforeninger 1933.

Departementschef, Dr. polit. J. Wilcke, R., Dbm., p. p., København.

Valgt af Landbrugsministeriet 1932.

MINDRE MEDDELELSER.**Ingeniør Kr. Thomsens Rejselegat.**

Ingeniør ved Det danske Hedeselskabs kulturtekniske Afdeling, cand. polyt *Frode Ebert* har af Ingeniør Kr. Thomsens Rejselegat faaet tildelt et Stipendium til Foretagelse af en Studierejse i Italien, hvor Ingeniøren navnlig agter at studere de i de senere Aar foretagne Afvandingsanlæg med paafølgende Kolonisation.

*

40 Aars Jubilæum.

Den 21. November kunde *Chr. Horn* fejre 40 Aars Jubilæum som Plantør for Beplantningsselskabet Staushede i Gjesten, idet han den 21. November 1896 blev ansat som Plantør efter sin Fader Henrik Horn, som havde haft samme Stilling siden 1882.

Chr. Horn er født den 19. Oktober 1868 i Gjesten og har beboet sit Fødehjem, siden han i 1890 blev gift med Anna Kirstine, som er født i Bække.

Chr. Holm har været Beplantningsselskabet en ualmindelig god Mand. Han har været med i Arbejdet siden Selskabets Start, idet han som Dreng plantede den første Plante i Staushede.

*

Moseindustrien.

Foreningen af jyske Tørvefabrikanter har holdt Generalforsamling i Aarhus. Til Bestyrelsen genvalgte af de afgaaende *la Cour*, Pindstrup, Ingeniør *Jørgensen*, Kaas, og nyvalgte Fabrikant *Bjerregaard jun.*, Vinderup, Ingeniør *Bondo Lauritsen*, Svendborg, og Driftsbestyrer *Christensen*, Blaaahøj. Bestyrelsen konstituerede sig med Fabrikant *Henriksen* som Formand og Ingeniør *Damgaard* som Næstformand.

•

Den nye Aargang for 1937 af „Anders Nielsen: Lommebog for Landmænd“ er nu udkommet og kan faas overalt i Boghandelen. Den store Udbredelse, Lommebogen har opnaaet, vidner om, at den stadig er sin Opgave voksen: at være den kyndige og økonomiske Vejleder for den praktiske Landbruger i den daglige Bedrift.

•

Plantningsmand hædres.

Nord for Hals er i Løbet af de sidste 40 Aar anlagt en Række Plantager, tilsammen adskillige Hundrede Tdr. Ld. Drivkraften i dette Arbejde har været Garvermester *Thomas Winther* af Hals.

En større Kreds af Mænd havde ønsket at hædre Winther, medens han endnu færdedes stærk og levende blandt dem, og en mægtig Vandreblok er blevet rejst lidt Nord for Byen ved den nye Hals—Sæby Landevej.

Mindestenen afsløredes paa Winthers 67-aarige Fødselsdag Søndag den 29. November 1936.

Paa Stenen staar: Garver Thomas Winther. Disse Plantningers Skaber.

Skovrider *Horneman* fra Frederikshavn holdt Afsløringstalen og flere af Egnens Folk talte.

•

Et Jubilæum.

I Anledning af „Sveriges Utsædesforening“s 50 Aars Jubilæum er Foreningens Tidsskrift udkommet i et stort Sænummer, der udførligt og lærerigt redegør for Svaløffolkenes Gerning, og hele Frøavlsvirksomheden, saadan som den har formet sig i Sverrig gennem de forløbne 50 Aar.

•

En Kontrolstation for Grundstammer,

hvortil Planteskoler saavel som private større og mindre Frugtavlere kan indsende Grundstammer for at faa Stammernes Ægthed konstateret, er nu oprettet. En saadan Station vil sikkert faa den største Betydning, da Udbyttet ved Frugtavling paavirkes stærkt (op til 30 %) af hvilke Grundstammer, der er benyttet som Underlag. Grundstammer, som ønskes undersøgt, kan indsendes til Kontrolstationens Sekretær, Konsulent Nørholm, Stensballe pr. Horsens.

Hotel
PHØNIX
Viborg

Byens Hotel
Telf. 50—257

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.
Telefon 532—1064.
Elektriske Anlæg - Vandværks-
anlæg. Telefon 174—274.

TIL ISOLERING

mod Kulde, Varme, Fugt og Lyd har dansk Industri nu optaget Fabrikationen af Isoleringspladen „Danatex“, der er fremstillet af Træ fra „Det danske Hedeselskab“ og efter Anvisning af „Teknologisk Institut“.

„Danatex“ fremstilles i Plader af Størrelse 116×390 cm og er ca. 12 mm tykke.

VARME

FUGT

KULDE

LYD

Hovedforhandler
for Kbh. og Øerne:
AXEL PRIOR, Akts.
Bredgade 33
Kbh. K. Telf. Ctr. 23

Hovedforhandler
for Jylland:
A/S L. HAMMERICH & CO.
Grønnegade 57—59
Aarhus. Telf. 7050

DANATEX
100% **DANSK**

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring af Genplantningsværdien for Naaetræs-plantager overalt i Danmark. Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

VIBORG ANDELS-SVINESLAGTERI

Vort Udsalg bringes i Erindring

TELEFON 779

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telf. 1400 (3 Linier)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid:

Kl. 9—2 og Kl. 5—6

Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring.

Telf. 14.350. - Gensidigt. - Reventlowsg. 14, Kbhvn. V. - Statsaerkendt.

Ansvarsforsikring

Automobillforsikring

Henvendelse til Kredsens Tillidsmand eller til Kontoret.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid:
9—2 og 5—6

Telefoner:
1131—1132—1133

Lyskopi - Zinktryk

Aarhus Lys- &
Zinktrykanstalt

Frederiksalé 60, Aarhus

Sophus Berendsen A/S

København Aarhus

Raadhusplads 37 Kannikegade 18

Alt Entreprenørmateriel.
Damp- og Motorlokomotiver,
Gravemaskiner, Tipvogne,
Spormateriel.

Leverandør til Hedeselskabet.

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Skrifter.

I Anledning af 100 Aars Dagen for E. M. Dalgas' Fødsel har Hedeselskabet udsendt i særlig smuk Udstyrelse E. M. Dalgas' smukke Værk „Geografiske Billeder fra Heden“, der faas tilsendt fra Hedeselskabets Kontor i Viborg mod Indsendelse af 2 Kr.

Endnu haves et Oplag af C. Nyrops Jubilæumsskrift „Det danske Hedeselskab 1866—1916“, et smukt illustreret Værk, der faas frit tilsendt ved Indsendelse af 10 Kr. til Hedeselskabets Kontor i Viborg.

Ligeledes har Hedeselskabet udarbejdet et nyt Plantagekort over Jylland med alle de gennem Hedeselskabet, Statsskovvæsenet og Klitvæsenet til Udgangen af 1927 anlagte Plantager.

Kortet faas mod Indsendelse af 1,50 Kr. plus Porto til Hedeselskabets Kontor i Viborg.

„Fra Skov og Hede“. Ved A. Oppermann. Særtryk af Hedeselskabets Tidsskrift. Et Værk paa 317 Sider med 236 fortrinlige Billeder og Illustrationer.

I let og elegant Form har Forfatteren i 36 Artikler behandlet de enkelte Træarter, deres Naturhistorie, Dyrkning, Vækst og Udbytte i Skov som paa Hede, og disse Artikler er bleven samlet i en Bog „Fra Skov og Hede“, der faas frit tilsendt fra Hedeselskabets Kontor i Viborg for 5 Kr. 50 Øre.

Beløbene kan om ønskes indsendes i Frimærker.

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygnings-
artikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linier).
Århus.

J. Chr. Petersens
Papirhandel

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn
København K.

Hovedforhandler
af Statens Papir

Iryksager - Protokoller

Hedeselskabets Laboratorium

Kalktrængsundersøgelser.

Almindelig Takst

1 Reaktionsbestemmelse (Reaktionstal og Klorkaliumtal) 75 Øre
1 Kalkbehovbestemmelse 300 „

Lav Takst.

1 Reaktionsbestemmelse (Reaktionstal og Klorkaliumtal) 60 „
1 Kalkbehovbestemmelse 200 „

Analysen til lav Takst udføres lejlighedsvis.

Mergelanalyser pr. Stk. 50 „

Annoncér i

Hedeselskabets Tidsskrift

Husmandsbrandkassen for Danmark.

(Gensidig Selskab).

Medlemsantal ca. 140.000,
Forsikringssum ca. 1040 Mill. Kr.,
Formue ca. 1,7 Mill. Kr.

I Afdelingen for faste Ejendomme optages alle Ejendomme paa Landet, naar Forsikringssummen ved Indtegningen ikke overstiger **for blødt Tag** 30,000 Kr., **for blandet Tag** 40,000 Kr. og **for haardt Tag** 50,000 Kr.

I Afdelingen for Løsøre optages: Løsøre beroende i faste Ejendomme overalt i Danmark, saavel paa Landet som i Stationsbyer og Købstæder.

I Ungdoms- og Tyendeafdelingen optages: Ejendele til Forsikring gældende overalt i Danmark uanset Flytning, blot Præmien er betalt.

*Moderat Præmie.
Kulant Behandling.
Hurtig Afregning.*

Nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse til Distriktsforstanderne, Sognetillidsmændene eller Hovedkontoret:

Nørrevaldgade 16
København K.

Telefon Central 383 - 14.078.

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

i Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig i Jægerhytten

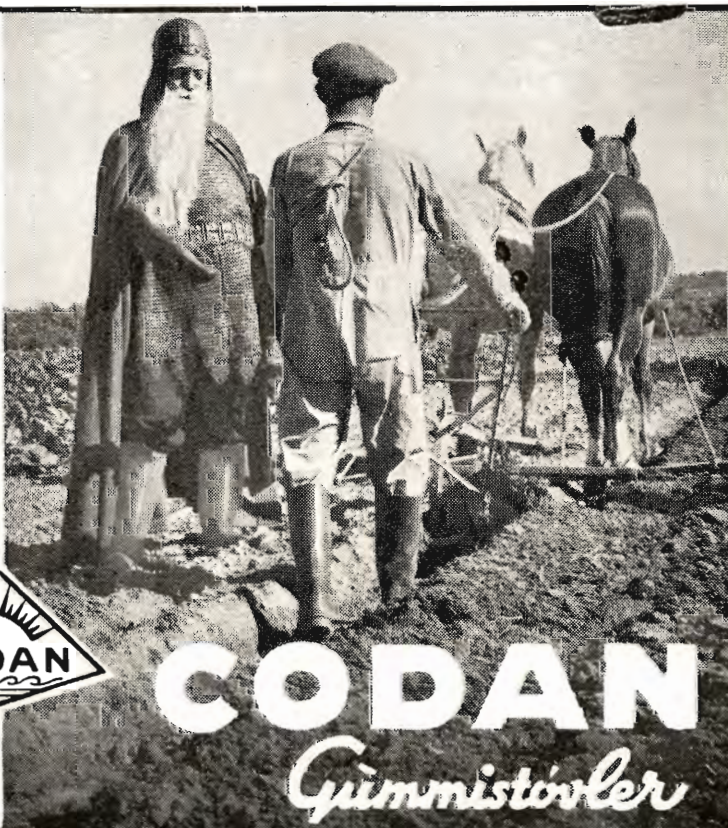
Kampmann & Herskind^{A/S}

Kul og Cokes Import

Vestergade 2 København Telefon 2628

Du Bonde, der bag Ploven
gaar,
mens Blæst og Bygei mod
dig slaar,
vær dansk, køb dansk fra
Top til Taa,
træk danske CODAN-Støv-
ler paa,
saa holdes Foden varm
og tør,
saa holder ogsaa dit Humør!

HOLGER DANSKE

CODAN
Gummistøvler

MORSØ BRANDEOVNE

virker som Døgnbrændere

... Leveres i 8 Størrelser
med eller uden Kogerum

AKTIESELSKABET
N.A. CHRISTENSEN & CO
KONGELIG HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Redaktion: Afdelingsleder N. Basse og Direktør, Skovrider C. E. Flensborg, Viborg.
Carlo Mortensens Bogtrykkeri. Viborg.

DENATURERET SPRIT

93%
MØRKEBLAA
EMBALLAGE

95%
SNEDKERSPRIT
GUL EMBALLAGE